

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

12.9.2024

Kosketusvarotoimet vuodeosastolla

Kosketusvarotoimia noudattamalla tehostetaan tavanomaisia varotoimia. Niiden tarkoitus on vähentää kosketuksen välityksellä siirtyvien moniresistenttien tai muuten ongelmallisten mikrobien leviämistä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. Lisätietoa tavanomaisista varotoimista löydät täältä: Tavanomaiset varotoimet yksiköissä.

Käsihygieniä ja suojainten oikea käyttö

Kosketusvarotoimia noudatettaessa suojaimet puetaan ja riisutaan potilashuoneen sisäpuolella. Poikkeus! *Kosketusvarotoimet vatsatauti: suojaimet puetaan huoneen ulkopuolella ja ne riisutaan potilashuoneessa.*

Käsihygieniä toteutetaan kuten tavanomaisissa varotoimissa. Kädet desinfioidaan aina yksikköön tai potilashuoneeseen mennessä ja sieltä lähtiessä.

Kosketusvarotoimissa suojakäsineitä käytetään aina, kun kosketaan käsin potilaaseen tai hänen lähiympäristöönsä. Suojakäsineet vaihdetaan aseptisen työjärjestyksen mukaisesti. Kädet tulee desinfioida aina ennen suojakäsineiden pukemista sekä niiden riisumisen jälkeen. Vatsatautipotilasta hoidettaessa potilashuoneesta poistuessa kädet tulee pestä huolellisesti vedellä ja saippualla, kuivata hyvin ja desinfioida lopuksi. Katso tarvittaessa lisää ohjeesta Käsihygieniä.

Suojatakkaa tai hihallista suojaesiliinaa käytetään, kun ollaan fyysisessä kontaktissa potilaaseen tai hänen lähiympäristöönsä. Tällaisia tilanteita ovat muun muassa:

- Potilaan hoitotilanteet esim. vaipanvaihto tai asennonvaihdossa avustaminen
- Lääkärin tutkimus
- Huoneen siivous
- Vatsatautipotilasta hoidettaessa => Puetaan potilashuoneen ulkopuolella, riisutaan potilashuoneessa

Kirurgista suu-nenäsuojusta sekä silmäsuojusta tai visiiriä käytetään, kun on vaara eriteroiskeista tai potilas sairastaa äkillisesti alkanutta ripuli- oksennustautia, kuten clostridioides difficile tai norovirus. Suu-nenäsuojusta käytetään myös haavahoidossa sekä silloin, kun potilaalla on keinoilmatie tai hengitystieinfektio.

Suojaimet riisutaan heti käyttötarpeen loputtua, ettei vahingossa kontaminoida puhtaita pintoja tai välineitä käytetyillä suojaimilla. Käsineet ja tarvittaessa suojatakki tai -esiliina tulee vaihtaa aina, kun siirrytään likaisemmasta puhtaampaan työvaiheeseen. Suojaimet ovat potilaskohtaiset, ne riisutaan ja vaihdetaan ennen seuraavan potilaan hoitoa.

Katso tarvittaessa lisätietoa seuraavista ohjeista Suojainten oikea käyttö, Suojakäsineiden käyttöohje ja Suojainten pukeminen ja riisuminen hihallista suojaesiliinaa käytettäessä

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

12.9.2024

Potilashuoneen valinta

Potilas sijoitetaan yhden hengen huoneeseen, jossa on oma wc- ja suihkutila. Mikäli yhden hengen huonetta ei ole saatavilla, voidaan samaa mikrobia kantavat tai samaa infektiota sairastavat sijoittaa samaan huoneeseen eli kohortoida. Jos yhden hengen huoneita ei ole, toteutetaan potilaspaikekohtaisesti kosketusvarotoimia eli ns. paikkaeristystä. Konsultoi tarvittaessa hygieniahoitajaa. Vatsatautipotilaat hoidetaan pääsääntöisesti omissa huoneissaan.

Aseptinen toiminta ja veritartunnan ehkäisy

Kosketusvarotoimipotilaan hoidossa noudatetaan aseptista työjärjestystä edeten puhtaasta likaisempaan työvaiheeseen kuten tavanomaisissa varotoimissa. Työjärjestys tulee huomioida myös muiden yksikössä hoidossa olevien potilaiden suhteen.

Tavanomaisia varotoimia noudatetaan, kun ollaan kontaktissa vereen tai sillä tahriintuneisiin välineisiin. Pistävät ja viiltävät esineet laitetaan suoraan särnäisjäteastiaan.

Tutkimus- ja hoitovälineistö

Huone- ja potilaskohtaiset tai kertakäyttöiset välineet. Monikäyttöisten välineiden puhdistus, desinfektio tai sterilointi käyttötavan mukaan. Hoitotarvikkeita varataan vain vuorokauden tarvetta vastaava määrä. Varotoimien päätyttyä avatut hoitotarvikkepakkaukset tulee hävittää.

Potilaskohtaiset hoito- ja tutkimusvälineet huolletaan heti käytön jälkeen. Lisätietoa välineiden huollosta yksikössä löytyy ohjeesta Yksikössä tapahtuva välineiden huolto

Tiedottaminen, potilaan ohjaus ja vierailut

Potilaalle kerrotaan kosketusvarotoimista ja niiden tarkoituksesta. Häntä ohjataan välttämään haavojen, dreerien ja katetriren koskettelua. Potilaalle opastetaan käsien desinfektio ja tarvittaessa avustetaan sen toteuttamisessa.

Potilashuoneen oveen laitetaan kosketusvarotoimikortti. Asumispalveluyksiköissä käytetään yksikössä sovittua merkintää. Varotoimista tiedotetaan muita hoitoon osallistuvia, sairaankuljetusta sekä mahdollista jatkohoitopaikkaa. Potilas- ja sairaankuljetusta informoidaan, jos vatsatautipotilas joudutaan siirtämään kosketusvarotoimien aikana. Taksi- ja henkilöautokuljetus normaaliin tapaan, ei ilmoitusta tietosuojan vuoksi. Norovirusepidemiasta tulee tiedottaa heti Infektioiden torjuntayksikköä, oman alueen hygieniahoitajaa, yksikön sairaalahuoltajia sekä ravintokeskusta.

Sairauskertomukseen tehdään riskitietomerkinä varotoimista, joka välittyy myös laboratoriopyyntöihin. LifeCare Osastonhallinnassa paikkakartalle merkinä varotoimista on tehtävä erikseen. Mahdollisiin röntgenpyyntöihin tulee kirjata tieto voimassa olevista varotoimista.

Vierailijoita tai muita henkilöitä, jotka eivät osallistu potilaan hoitoon, ei tiedoteta varotoimien syystä vaan opastetaan toteuttamaan käsihygieniää. Omaiset voivat osallistua kosketusvarotoimipotilaan hoitoon henkilökunnan ohjeistamana.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

12.9.2024

Näytteenotto

Näytteenottaja käyttää suojaimia varotoimiluokan mukaisesti ja huolehtii hyvästä käsihygieniasta. Varotoimihuoneeseen varataan staassi sekä särmäisjäteastia. Näytteenottaja vie huoneeseen kaarimaljassa vain välttämättömät tarvikkeet. Näytteet lähetetään tutkittavaksi tavallista käytäntöä noudattaen.

Toimenpiteet, tutkimukset ja kuntoutus

Yksikössä huolehditaan, että potilas on desinfioinut kätensä ennen toimenpidettä, terapiaa tai kuntoutusta. Tarvittaessa häntä avustetaan käsidesinfiektion toteuttamisessa. Potilaan asun tulee olla puhdas ja erittävät haavat tulee olla peitettynä asianmukaisesti ennen tutkimuksia tai kuntoutusta.

Kuntoutustilanteissa arvioidaan suojainten käyttötarve, mikäli ollaan lähikosketuksessa potilaaseen. Suojainten käyttö on huomioitava erityisesti toteutettaessa ns. passiivista kuntoutusta. Mikäli potilasta kuntoutetaan potilashuoneen ulkopuolella, tulee kuntouttajan vaihtaa yllään puhtaat suojavarusteet ennen huoneesta poistumista. Kontaminoituneilla suojakäsineillä ei kosketella ovenkahvoja, hissien painikkeita tai muuta ympäristöä. Jos kuntouttaja ei ole fyysisessä kontaktissa potilaaseen, ei suojavarusteita tarvita potilashuoneen ulkopuolella. Moniresistentin mikrobin kantajuus ei saa olla esteenä potilaan toimenpiteille, tutkimuksille tai kuntoutukselle.

Potilaan kuljettaminen ja vainajan käsittely

Yksikössä huolehditaan, että potilassängyn suojakaiteet ja liinavaatteet ovat puhtaat. Kuljetusvälineiden (sänky, pyörätuoli, kuljetuspaarit) kosketuskohdat desinfioidaan ennen kuljetusta ja sen jälkeen esim. pintadesinfektioliinalla. Kuljettaja huolehtii käsiensä desinfiointista sekä potilaan käsien desinfiointista ennen kuljetusta ja sen jälkeen. Kuljetusvälinettä (sänky, pyörätuoli ym.) työnnetään paljain desinfioiduin käsin. Mikäli on vaara eriteroiskeista kuljetuksen aikana, käytetään pitkähihaista suojaesiliinaa tai suojatakkaa sekä tehdaspuhtaita suojakäsineitä.

Vainajan laitossa ja kuljetuksessa noudatetaan varotoimiluokan mukaista suojautumista.

Ruokailu ja ruokailuvälineet

Potilas ruokailee pääsääntöisesti omassa huoneessaan. Moniresistentin mikrobin kantaja (MRSA, VRE, ESBL, MDRPA) voi ruokailla yhteisissä tiloissa. Potilaan käsihygieniasta tulee huolehtia ruokailun yhteydessä. Likaisia astioita käsitellään suojakäsineet kädessä ja ne tulee pestä vähintään 60° lämpötilassa. Kertakäyttöastioita ei käytetä. Varoimitietoa ei välitetä ravintokeskukseen.

Pyykki, jätteet ja eritteet

Pyykki kerätään potilashuoneessa pyykkipussiin ja käsitellään tavanomaisia varotoimia noudattaen. Tartuntavaarallinen pyykki kerätään liukenevaan disolvo-muovipussiin, joka pakataan keltaiseen

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

12.9.2024

pyykkipussiin. Tartuntavaarallista pyykkiä ovat esim. norovirus-, clostridioides difficile-, syyhy- tai täipotilaan vuodevaatteet ja muut tekstiilit. Katso lisätietoja ohjeesta Varotoimiin liittyvät toimenpiteet. Katso tarvittaessa lisäohjeita pesulan omista ohjeista.

Jätteet pakataan huolellisesti potilashuoneessa ja viedään heti suurempaan lajitteluun. Jätteet ovat normaalia yhdyskuntajätettä.

Pinnoille päätyvät eritetahrat tulee poistaa välittömästi, koska erite toimii elatusalustana erilaisille mikrobeille. Eritetahradesinfektion toteuttaminen kuuluu kaikille ammattiryhmille. Lisätietoa ohjeessa Eritetahradesinfektio.

Siivous

Potilashuone siivotaan aseptisen työjärjestyksen mukaan. Siivouksessa käytetään varotoimiluokan mukaisia suojaimia. Kaikki siivouksessa tarvittavat välineet varataan mukaan huoneeseen mennessä, ettei huoneesta tarvitse poistua kesken siivouksen.

Loppusiivouksessa hoitohenkilökunta poistaa potilaan hoidossa käytetyt välineet ja tarvikkeet huoneesta ja huolehtii välineiden desinfektiosta. Loppusiivouksessa suihkupäät ja letkut vaihdetaan puhtaisiin ja pestään huuhtelu-desinfektiokoneessa. Loppusiivouksen jälkeen huone on heti käytettävissä.

Norovirus- tai Clostridioides difficile –ripulipotilaiden huoneiden desinfiointi loppusiivous:

- kun potilas on kotiutunut tai potilaan oireiden loppumisesta kulunut vähintään 48 tuntia
- huoneen kosketuskohtien ja wc:n ja suihkutilan desinfektio
- verhot ja väliverhot vaihdetaan puhtaisiin

Ohjeesta Varotoimiin liittyvät toimenpiteet saa lisätietoa loppusiivouksen toteuttamiseen. Katso tarvittaessa lisäohjeita puhtauspalveluiden ohjeista.

Varotoimien päättäminen

Mikäli varotoimien tarve päättyy kesken hoitajakson, varotoimet päätetään varotoimien purkusiivouksen jälkeen. Kosketusvarotoimin hoidettu potilas käy suihkussa ja vaihtaa puhtaan asun. Lisäksi vaihdetaan vuodevaatteet mukaan lukien peitto ja tyyny. Patja ja vuode pyyhittää desinfektioaineella.

Lisätietoa:

Varotoimiin liittyvät toimenpiteet

Varotoimet ja huonesijoitus infektioissa ja moniresistenttien mikrobien kantajilla
Kosketus- tai pisaravarotoimien toteuttaminen usean potilaan huoneessa